

Lendvai Endre Kálmán egyetemi tanár köszöntése a 80. születésnapja alkalmából

A SlavVaria folyóirat idei számát szeretettel ajánljuk kedves kollégáknak, az idén 80. születésnapját ünneplő Lendvai Endre Kálmánnak.

Lendvai Endre 1944. július 6-án született Bátaapátiban. 1970-ben szerzett orosz-testnevelés szakos általános iskolai tanári diplomát, majd 1975-ben középiskolai orosz nyelv és irodalom szakos tanári diplomát. Ugyanebben az évben kezdett el tanítani a PTE jogelődjén, a Janus Pannonius Tudományegyetem Orosz Tanszékén. 1981-ben doktorált, 1987-ben szerzett kandidátusi fokozatot nyelvtudományból az MTA-n, 2000-ben habilitált, 2003-ban pedig az MTA doktora lett.

Nevéhez fűződik egyetemünkön a Szláv Filológia Tanszék megalapítása, amelyet 1991 és 1998 között irányított. Alapító tagja volt a PTE BTK Nyelvészeti Doktori Iskolájának. A pécsi Fordítástudományi Kutatóközpont létrehozója, vezetője, mozgatórugója volt, és egyúttal intézetünk legmagasabbban kvalifikált oktatója is.

Publikációs tevékenysége kiemelkedő, a nevéhez fűződő közlemények (szakkönyvek, cikkek, fordítások) listája közel 200 tételes. Tudományos tevékenysége jelentős, angolul és oroszul megjelent publikációival nemzetközi tekintélyre is szert tett. Szerkesztőként és szervezőként az általa szerkesztett kötetekben (*Slavica Quinqueecclesiensia*, *Translatologia Pannonica*) igyekezett publikációs lehetőséget biztosítani tanszéki munkatársainak; az általa kezdeményezett és szervezett nemzetközi konferenciák (*Kultúrák dialógusa a soknyelvű Európában*) felpezsdítették karunk tudományos életét.

Tudományos érdeklődése szerteágazó. Kiemelkedő eredményeket ért el a nyelvi humor strukturális elemzésében, a lefordíthatatlan nyelvi elemek (nyelvi reáliák, szójátékok) fordításelméleti tanulmányozásában, a kultúrák közti verbális és nonverbális párbeszéd vizsgálatában, valamint az orosz nyelv lexikai szemantikájával és pragmatikájával kapcsolatos kutatások terén.

2014-ben ment nyugdíjba, de professor emeritusként továbbra is szoros kapcsolatot tartott az egyetemmel és a tanszékkel, ahol továbbra is órákat vállalt. Kutatói érdeklődése sem lankadt, jelenleg elsősorban a társadalmi kommunikáció kérdései, ezen belül a politikai diskurzusban tapasztalható valóságghamisítások foglalkoztatják.

Munkásságát számos tudományos díjjal, ösztöndíjjal ismerték el. Egyebek között 1998–2002 között Széchenyi Professzori Ösztöndíjas volt, valamint több szervezetben – az Orosztanárok Nemzetközi Egyesületében (MAPRJAL), a Magyarországi Orosztanárok Egyesületében (elnökként), a Magyar Nyelvtudományi Társaságban, a Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesületében tevékenykedett. Szerkesztőségi tagja volt a *Русский язык за рубежом* nemzetközi folyóiratnak.

A laudáció műfajától nem idegen a személyes hangnem, emiatt szeretném megemlíteni két, keretként is értelmezhető, az ünnepelthez kötődő emlékemet. 1993 szeptemberének elején érkeztem Pécsre, hogy lengyel lektorként munkába álljak a JPTE-n. Mivel erről a lehetőségről csak két-három nappal korábban szereztem tudomást, eléggé bizonytalan voltam. Endre a pályaudvaron várt, és kedvességgel, segítőkészséggel oldotta a feszültségemet – emiatt úgy éreztem, jó helyen leszek. Így is lett. Ugyanígy mellettem volt, amikor négy évvel később, lektori megbízatásom lezárásakor a tanszéki kollégáktól búcsúztam, és nem volt konkrét tervem arról, hogyan folytatom tovább. Elbeszélgettünk, és Endre pár nap múlva jelentkezett is egy olyan hírrel, ami aztán tartósan Pécshez kötött. Ezért is mindig hálás leszek neki.

A magam és a tanszékünk nevében kívánok a Professor Úrnak sok erőt, jó egészséget, hogy tovább dolgozhasson az őt foglalkoztató témákon, és találjon örömet a mindennapi tevékenységeiben is!

Robert Wołosz

PTE BTK Orosz Filológia Tanszék